

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.006.15.2017
P/17/107

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 9a, 65-213 Zielona Góra
T +48 68 410 66 00, F +48 68 410 66 39
lzg@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/107 – Realizacja zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców gmin wiejskich.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze.
Kontroler	Zdzisław Szafrński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/116/2017 z dnia 25 lipca 2017 r.
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Strzelcach Krajeńskich, Aleja Wolności 48, 66-500 Strzelce Krajeńskie (dalej <i>Urząd</i> lub <i>Gmina</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mateusz Feder, od 08.12.2014 r. Burmistrz Strzelec Krajeńskich (<i>Burmistrz</i>). (dowód: akta kontroli str. 1-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna¹

Burmistrz pomimo podejmowanych działań, nie wykonał jeszcze w pełnym zakresie wniosku pokontrolnego zawartego w poprzednim wystąpieniu pokontrolnym w zakresie prowadzenia regularnych kontroli opróżniania zbiorników bezodpływowych, bowiem z przyjętego planu kontroli na 2016 r., w którym zakładano przeprowadzenie kontroli kompleksowych w 4 miejscowościach, zrealizowano takie kontrole w 3 miejscowościach. Ponadto pomimo posiadania od dwóch lat informacji o 55 nieruchomościach, które nie były podłączone do systemu kanalizacji sanitarnej oraz nie posiadały zbiornika bezodpływowego ani przydomowej oczyszczalni ścieków, nie przeprowadzano szczegółowej analizy dotyczącej przedmiotowych posesji, ani kontroli tych posesji, w celu określenia przyczyn braku ww. urządzeń i ewentualnego zobowiązania właścicieli tych nieruchomości do wyposażenia nieruchomości w urządzenia do gromadzenia nieczystości ciekłych.

W pozostałym zakresie wnioski pokontrolne zostały wykonane.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wykonanie wniosków NIK z kontroli R/14/007 – Realizacja zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców Gminy Strzelce Krajeńskie

Opis stanu faktycznego

Po zakończeniu kontroli nr R/14/007 – Realizacja zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców Gminy Strzelce Krajeńskie, NIK skierowała do Burmistrza wystąpienie pokontrolne z 25.09.2015 r., w którym wnioskowano o:

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

1. Doprowadzenie do opracowania przez Spółkę (Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Strzelcach Krajeńskich - PGK) oraz złożenie do zatwierdzenia Radzie Miejskiej planu wieloletniego rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych.
2. Zwiększenie skuteczności nadzoru nad gospodarką wodno-ściekową, w szczególności w zakresie prowadzenia regularnych kontroli opróżniania zbiorników bezodpływowych.
3. Poprawne szacowanie wartości zamówień publicznych oraz sporządzanie sprawozdań o udzielonych zamówieniach publicznych.
4. Zapewnienie odpowiedniej ochrony strefy ujęć wody, aby możliwa była nieprzerwana dostawa wody odpowiadającej wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.
5. Podjęcie działań w celu cofnięcia zezwolenia w przypadku, gdy przedsiębiorstwo WZKUWiM (Wojewódzki Zakład Konserwacji Urządzeń Wodnych i Melioracyjnych w Gorzowie Wielkopolskim) przestało spełniać warunki określone przepisami prawa do wykonywania działalności określonej w zezwoleniu.

(dowód: akta kontroli str. 5-23)

Pismem z 01.04.2015 r. oraz pismami z: 15.04.2015 r., 24.09.2015 r., 26.01.2016 r., 05.05.2016 r. Burmistrz informował NIK o realizacji ww. wniosków pokontrolnych.

(dowód: akta kontroli str. 24-33)

Podczas niniejszej kontroli odnośnie realizacji przedmiotowych wniosków pokontrolnych ustalono, że:

Wniosek nr 1.

Burmistrz pismem z 01.04.2015 r. poinformował NIK, iż opracowanie planu wieloletniego rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych nastąpi do 31.12.2016 r., natomiast kolejnym pismem z 26.01.2016 r., że plan ten zostanie opracowany w terminie do 31.03.2016 r.

W Gminie przygotowano koncepcję programową kanalizacji sanitarnej Gminy, koncepcję programową sieci wodociągowej Gminy, a także projekt uchwały dotyczącej przedmiotowego wniosku NIK.

W PGK opracowano *Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2016 – 2020*, który 14.03.2016 r. przesłano do Urzędu (do Biura Rady Miejskiej ww. plan przekazano 16.03.2016 r.). Z ww. wynika, że plan ten opracowano w zadeklarowanym powyżej terminie, tj. do 31.03.2016 r.

W dniu 21.04.2016 r. Rada Miejska w Strzelcach Krajeńskich podjęła uchwałę² w sprawie uchwalenia *Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2016 – 2020*. Do czasu niniejszej kontroli NIK ww. plan był jeden raz zmieniony, tj. uchwałą Rady Miejskiej³ z 30.03.2017 r. W latach 2016-2020 Gmina planuje przeznaczyć na rozwój i modernizację urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych kwotę ponad 24 mln zł.

(dowód: akta kontroli str. 24-57, 98-99)

Wniosek nr 2.

Burmistrz poinformował NIK⁴, iż na 2015 r. zaplanowano przeprowadzenie inwentaryzacji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków zlokalizowanych na terenie Gminy oraz, że zakłada się przeprowadzanie w ciągu jednego roku w jednej wybranej miejscowości Gminy kontroli nieruchomości

² Nr XXI/112/16. Uchwała dostępna na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Strzelce Krajeńskie (www.bip.strzelce.pl).

³ Nr XXXIII/177/17

⁴ Pismem z 01.04.2015 r. oraz pismem z 26.01.2016 r.

w zakresie opróżnienia zbiorników bezodpływowych. W 2016 r. planowano przeprowadzanie kontroli raz w kwartale, tj. kontroli kompleksowej w wytypowanej miejscowości Gminy w ww. zakresie. Burmistrz poinformował NIK, iż we wrześniu 2015 r. została przeprowadzona w tym zakresie kontrola w miejscowości Przylęg.

(dowód: akta kontroli str. 24-26, 31-32)

Kontrola w miejscowości Przylęg (o której mowa powyżej) została przeprowadzona 25.09.2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 102)

W 2015 r. przeprowadzona została inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy (inwentaryzację przeprowadziła firma z Poznania i przekazała do Urzędu opracowanie pt. *Raport z przeprowadzonej inwentaryzacji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Strzelce Krajeńskie*, z sierpnia 2015 r.), która wykazała m. in., że w czerwcu 2015 r. na terenie Gminy funkcjonowały 672 zbiorniki bezodpływowe oraz 124 przydomowe oczyszczalnie ścieków. Inwentaryzacja wykazała, że 55 posesji na terenie Gminy (3,8% zinwentaryzowanych budynków) nie było podłączonych do systemu kanalizacji sanitarnej oraz nie posiadało zbiornika bezodpływowego ani przydomowej oczyszczalni ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 58-70)

Do czasu niniejszej kontroli NIK pracownicy Urzędu przeprowadzili następujące kontrole właścicieli zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków:

- 2015 r.; 21 stycznia kontrolę interwencyjną w Wełminie, 4 marca kontrolę 6 nieruchomości w Wielisławicach, (z udziałem przedstawiciela Komendy Powiatowej Policji w Strzelcach Krajeńskich - KPP), 23 kwietnia kontrolę interwencyjną w Ogardach, 25 września kontrolę 34 nieruchomości w Przylęgu;
- w 2016 r.; 11 stycznia kontrolę w Przylęgu (z udziałem przedstawicieli KPP), 5 kwietnia kontrolę w Wełminie (z udziałem przedstawiciela KPP), 15 grudnia kontrolę w Gardzku (z udziałem przedstawicieli KPP);
- w 2017 r. (do czasu niniejszej kontroli NIK); 31 marca kontrolę w Żabicku (z udziałem przedstawiciela KPP), 30 czerwca kontrolę w Wilanowie.

Ponadto w 2017 r. pismami:

- z 6 marca wezwano 6 mieszkańców Gilowa do udokumentowania opłat za usługi polegające na opróżnianiu zbiorników na nieczystości ciekłe,
- z lipca wezwano 12 mieszkańców Przylęgu do udokumentowania opłat za usługi polegające na opróżnianiu zbiorników na nieczystości ciekłe.

W planie kontroli na 2016 r. zaakceptowanym przez Burmistrza zapisano, iż w I kwartale zostanie przeprowadzona kompleksowa kontrola urządzeń do gromadzenia nieczystości ciekłych w Przylęgu, w II kwartale w Wełminie, w III kwartale w Sławnie, w IV kwartale w Gardzku. Jednocześnie zapisano, że plan ten może ulec zmianie w przypadku odebrania sygnałów o nieprawidłowościach w zakresie nieczystości ciekłych w innych miejscowościach Gminy lub wystąpienia skażenia bakterią *Escherichia coli*.

W planie kontroli na 2017 r. zaplanowano w poszczególnych kwartałach tego roku przeprowadzenie odpowiednio kontroli w: Żabicku, Buszowie, Wilanowie, Macharach.

Z ww. wynika, iż w 2015 r. (zgodnie z deklaracją Burmistrza) przeprowadzono jedną kontrolę kompleksową (z udziałem Policji) w Wielisławicach, a także kontrolę w Przylęgu, w I półroczu 2017 r. skontrolowano w ww. zakresie dwie miejscowości Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 31-32, 100-102)

Analiza dokumentacji kontrolnej z 2016 r. i 2017 r. wykazała, że w okresie tym pracownik Urzędu wraz z przedstawicielami Policji przeprowadził łącznie 4 kontrole. Funkcjonariusze Policji nałożyli w ww. zakresie w przypadkach naruszeń przepisów prawnych przez właścicieli nieruchomości 7 mandatów, zastosowali 7 pouczeń, w 2 przypadkach w związku z odmową przyjęcia mandatów Policja skierowała wnioski o ukaranie tych osób do sądu.

(dowód: akta kontroli str. 103-109)

Wniosek nr 3.

Burmistrz pismem z 01.04.2015 r. poinformował NIK, iż do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych (UZP) przesłano korektę sprawozdania z udzielonych zamówień publicznych w 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 24-26)

Urząd pismem z 14.01.2014 r. przesłał Prezesowi UZP korektę sprawozdania z udzielonych zamówień w 2013 r. Urząd terminowo przysyłał Prezesowi UZP sprawozdania o udzielonych zamówieniach w 2014 r., w 2015 r. i w 2016 r. Nie wystąpiła konieczność dokonywania korekt przedmiotowych sprawozdań za 2014 r., 2015 r. i 2016 r. (m. in. związanych z szacowaniem wartości zamówień), w związku z powyższym nie sporządzano korekt ww. sprawozdań.

(dowód: akta kontroli str. 71-97)

Wniosek nr 4.

Burmistrz poinformował NIK⁵, m.in. że uchwałą⁶ Rady Miejskiej w Strzelcach Krajeńskich z 16.10.2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Strzelce Krajeńskie, ustalono kierunki rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym, że w uchwale stwierdzono, iż należy podejmować niezbędne działania i inwestycje służące zapewnieniu niezawodności dostaw wody pitnej o dobrych parametrach jakościowych, m.in. poprzez skuteczną ochronę ujęć wody przed zanieczyszczeniami oraz dbałość o właściwe parametry techniczne urządzeń służących zaopatrzeniu w wodę.

PGK systematycznie wyłącza z eksploatacji ujęcia wody, w których przekroczone były parametry fizykochemiczne lub mikrobiologiczne.

Aby skutecznie wyeliminować przyczyny zanieczyszczania wód podziemnych opracowywana jest dokumentacja budowlana na budowę sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Gardzko.

Zlecono również opracowanie skanalizowania miejscowości Przyłęg. W następnej kolejności planuje się opracowanie dokumentacji budowy sieci kanalizacji sanitarnej wraz z rurociągiem tłocznym w miejscowości Lubicz.

(dowód: akta kontroli str. 24-26, 31-32)

W toku niniejszej kontroli NIK ustalono, iż w 2017 r. nieruchomości w Gilowie zostały podłączone do sieci wodociągowej. Ujęcie wody w Gilowie jest nieużytkowane (może służyć jako ujęcie awaryjne).

Została opracowana dokumentacja i wydana decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla inwestycji polegającej na budowie sieci kanalizacyjnej dla miejscowości Przyłęg (w sierpniu 2017 r. ma zostać wydana decyzja lokalizacyjna dla ww. inwestycji).

Opracowano dokumentację budowlaną na budowę sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Gardzko. Wydana została decyzja o pozwoleniu na budowę dotycząca ww. inwestycji (w 2016 r. złożono wniosek do dofinansowanie zadania z PROW, jednak nie uzyskano dofinansowania do ww. inwestycji).

⁵ Pismem z 01.04.2015 r. oraz pismem z 26.01.2016 r.

⁶ Nr LIV/412/14

(dowód: akta kontroli str. 110)

Wniosek nr 5.

Burmistrz poinformował NIK⁷, że w terminie do 31.08.2015 r. nastąpi wygaśnięcie decyzji udzielonej WZMiUW na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

(dowód: akta kontroli str. 24-26)

Burmistrz w zadeklarowanym powyżej terminie, tj. decyzją z 26.05.2015 r.⁸, stwierdził wygaśnięcie decyzji udzielonej WZMiUW na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

(dowód: akta kontroli str. 28-30)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Urzędzie do czasu niniejszej kontroli NIK, tj. po upływie dwóch lat od przeprowadzenia inwentaryzacji (inwentaryzację przeprowadziła firma z Poznania i przekazała do Urzędu opracowanie pt. *Raport z przeprowadzonej inwentaryzacji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Strzelce Krajeńskie*, z sierpnia 2015 r.), nie przeprowadzono szczegółowej analizy dotyczącej 55 posesji wyszczególnionych w ww. raporcie (nieruchomości nie podłączonych do systemu kanalizacji sanitarnej oraz nie posiadających zbiornika bezodpływowego ani przydomowej oczyszczalni ścieków), ani kontroli tych posesji, w celu określenia przyczyn braku ww. urządzeń i ewentualnego zobowiązania właścicieli tych nieruchomości do wyposażenia nieruchomości w urządzenia do gromadzenia nieczystości ciekłych.

(dowód: akta kontroli str. 58-70)

Kierownik referatu Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu wyjaśniła, m.in. że: z uwagi na duże obciążenie pracą pracowników Referatu Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa przeprowadzano niepełną analizę dotyczącą ww. 55 posesji. Nie dokonywano kontroli tych posesji, w celu określenia przyczyn braku ww. urządzeń i ewentualnego zobowiązania właścicieli tych nieruchomości do wyposażenia nieruchomości w urządzenia do gromadzenia nieczystości ciekłych. Zadeklarowała, że do końca br. ustalone zostaną stany prawne i faktyczne dotyczące ww. nieruchomości w celu zobowiązania właścicieli (tam, gdzie będzie istniał taki obowiązek) do wyposażenia tych nieruchomości w urządzenia do gromadzenia nieczystości ciekłych lub podłączenia ich do kanalizacji sanitarnej.

(dowód: akta kontroli str. 111-112)

2. W planie kontroli na 2016 r. zaakceptowanym przez Burmistrza zapisano, iż w I kwartale zostanie przeprowadzona kompleksowa kontrola urządzeń do gromadzenia nieczystości ciekłych w Przyłęgu, w II kwartale w Wełminie, w III kwartale w Sławnie, w IV kwartale w Gardzku.

W 2016 r. przeprowadzono trzy kontrole kompleksowe (z udziałem Policji), nie przeprowadzono natomiast zaplanowanej na III kwartał 2016 r. kontroli w Sławnie (ani w innej miejscowości Gminy).

(dowód: akta kontroli str. 31-32, 100-102)

Kierownik referatu Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu wyjaśniła, m.in. że: w 2016 r. nie przeprowadzono zaplanowanej na III kwartał kontroli w Sławnie (ani w innej miejscowości Gminy). Wynikało to z dużego obciążenia pracą. Zdarza się, że różnych powodów udział policjantów w kontrolach

⁷ Pismem z 01.04.2015 r.

⁸ Nr GK.7031.1.2015.JLP

tego typu jest niemożliwy (szczególnie w związku z niewielką obsadą kadrową Komendy Powiatowej Policji w Strzelcach Krajeńskich). Policja ma możliwość nakładania mandatów i kierowania wniosków o ukarane do sądu, a więc kontrole przeprowadzane z ich udziałem są bardzo skuteczne.

(dowód: akta kontroli str. 111-112)

Ocena częściowa

Burmistrz pomimo podejmowanych działań, nie wykonał jeszcze w pełnym zakresie wniosku pokontrolnego zawartego w poprzednim wystąpieniu pokontrolnym dotyczącego prowadzenia regularnych kontroli zbiorników bezodpływowych. Ponadto nie w pełni zweryfikowano powody braku korzystania z kanalizacji sanitarnej, nieposiadania zbiornika bezodpływowego lub przydomowej oczyszczalni ścieków w odniesieniu do 55 nieruchomości na terenie Gminy. W pozostałym zakresie wnioski pokontrolne zostały wykonane.

2. Prawidłowość informacji przesłanych do NIK o wykonaniu wniosków pokontrolnych

Opis stanu faktycznego

Pismami z 01.04.2015 r., 15.04.2015 r., 24.09.2015 r., 26.01.2016 r., 05.05.2016 r. Burmistrz informował NIK o realizacji ww. wniosków pokontrolnych.

Prawidłowość informacji przesłanych do NIK oraz sposób realizacji wniosków przedstawiono w punkcie 1 wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str. 24-33)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Informacje przesłane do NIK o realizacji wniosków pokontrolnych były prawidłowe.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁹ (dalej: ustawa o NIK), wnosi o:

1. Sprawdzenie nieruchomości niepodłączonych do kanalizacji sanitarnej, niewyposażonych w zbiornik bezodpływowy na ścieki ani przydomową oczyszczalnię ścieków, w celu ustalenia przyczyn tego stanu oraz wydania decyzji nakazującej wykonanie przez właścicieli tych nieruchomości obowiązku, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹⁰.
2. Realizowanie w pełnym zakresie planów kontroli dotyczących sposobu i częstotliwości pozbywania się nieczystości ciekłych przez właścicieli nieruchomości.

⁹ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.

¹⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 1289

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 22 sierpnia 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Kontroler
Zdzisław Szafrąński
główny specjalista kontroli
państwowej

Dyrektor
Zbysław Dobrowolski

.....
podpis

.....
podpis